

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

29 mei 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING EN AMBTENARENZAKEN

Interpellatie van de heer Eddy Schuermans tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken, over de mogelijkheden tot thuiswerken voor ambtenaren van de Vlaamse administratie

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden en tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken, over de toekomstige rol en samenstelling van adviesraden in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid

Commissie voor Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Ambtenarenzaken

Dinsdag 29 mei 2001

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

– *De interpellatie wordt gehouden om 15.38 uur.*

Interpellatie van de heer Eddy Schuermans tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken, over de mogelijkheden tot thuiswerken voor ambtenaren van de Vlaamse administratie

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Schuermans tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken, over de mogelijkheden tot thuiswerken voor ambtenaren van de Vlaamse administratie.

De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, dagelijks maken duizenden Vlamingen belangrijke, tijdrovende verplaatsingen van en naar het werk, deels bij de privé-sector maar ook in belangrijke mate bij de overheid en de Vlaamse administratie. De prijs die men daarvoor betaalt is hoog. Voor het individu houdt dit gegeven een extra belasting qua tijdsduur in zonder dat het rendement verhoogt, wel integendeel. Ook in de familiale en maatschappelijke context zijn er problemen. Denken we maar aan het fileprobleem.

Voor heel wat taken is er niet echt een noodzaak om deze werkorganisatie te behouden. In de loop der jaren is de flexibiliteit reeds verhoogd. Toch zijn er nog meer mogelijkheden. Met de hedendaagse communicatiemiddelen kan men van om het even welke plaats bepaalde activiteiten verrichten.

Zowel in de privé- als in de openbare sector is de organisatie van het thuiswerken niet erg verspreid.

Bij de werkgevers en werknemers is men om uiteenlopende redenen terughoudend. We moeten er ook begrip voor opbrengen dat het voor kleine ondernemingen vaak moeilijk is om thuiswerk te organiseren. Als het gaat om dikwijls wisselende en veelvuldige taken, dan is dit niet voor de hand liggend. Voor een aantal administratieve jobs moet dit echter kunnen. De overheid zou wat dit betreft een voorbeeldfunctie kunnen vervullen.

Deze week start men bij de Nederlandse overheidsadministratie met een belangrijke operatie op het vlak van telewerken. Men heeft hiervoor een akkoord afgesloten met de vakbonden. De betrokken werknemers kunnen rekenen op een aantal telematicavoorzieningen en eventueel ook een vergoeding voor het gebruik van de privé-ruimte. Men heeft ook afspraken gemaakt inzake het werkoverleg en het aantal telewerkdagen. Het is immers belangrijk dat men op geregelde tijdstippen werkoverleg pleegt en het contact met het overheids- of privé-bedrijf niet verliest. Uit de Nederlandse ervaring zouden we kunnen leren.

Telewerken past in het hedendaags plaats- en tijds-onafhankelijk werken. Het is niet altijd belangrijk dat men elke dag om 8 of 11 uur 's morgens of 9 uur 's avonds een bepaald rapport afwerkt en ook niet of men dat doet aan een bureau in een groot kantoorgebouw of thuis aan een werktafel. Mits een goede organisatie kan men de kwaliteit van het werk verhogen met een geringere maatschappelijke last. Dat moet toch de bedoeling zijn van de overheid.

Mijnheer de minister, u bent bevoegd voor de Vlaamse administratie. Zijn er volgens u meer mogelijkheden om dit verder door te voeren dan vandaag het geval is ?

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, thuiswerk biedt inderdaad de mogelijkheid tot het creëren van meer flexibiliteit op maat van de werknemer. De voorwaarde is dat men een heel duidelijke taakafsprake maakt. Men moet de persoon in kwestie beschermen. Thuiswerk mag er niet toe leiden dat men de uitgespaarde tijd invult met extra werk. Men moet daarover preventief duidelijke afspraken maken.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, de vraag van de heer Schuermans is pertinent. Toch wens ik enkele essentiële randvoorwaarden aan te halen om telewerk goed te laten verlopen. Een van die voorwaarden is een onvoorstelbaar goede informaticaverbinding. Als de burger belt, mag hij niet de indruk hebben dat de ambtenaar thuis zit. Hij mag niet als antwoord krijgen dat hij de dag nadien moet terugbellen. De ambtenaar moet alle informatie hebben waarover hij in normale werkomstandigheden beschikt. Hij moet de vraag van de burger volledig kunnen beantwoorden.

Ook het teamverband moet behouden blijven. De thuiswerker wordt niet plots een individuele ambtenaar die niet meer de relatie kan leggen met de andere verbanden in de dienst waarin hij is tewerkgesteld. Dat gegeven dat men deel uitmaakt van een geheel, van een organisatie, van een dienst, moet behouden blijven. Dan gaat het ook over de gewone menselijke verhoudingen en het overleg in een dergelijke openbare dienst. Dit alles moet deels mogelijk blijven.

Dan is er een derde voorwaarde. Als die ambtenaar thuis werkt, dan moet zijn werk meetbaar zijn. Men moet kunnen meten wat is afgewerkt. Een vierde essentiële voorwaarde is dat het een vrijwillige keuze moet blijven. Men kan niemand verplichten thuis te werken. Heel wat ambtenaren en andere werknemers wensen immers hun huis vrij te houden van de gangbare werkdruk. Ze willen niet voortdurend worden geconfronteerd met die werkplaats die hun huis zou worden. Ze willen op dat gebied een psychologische afstand behouden.

Dit zijn vier noodzakelijke basisvoorwaarden, wil er sprake zijn van thuiswerk. Dit hoeft trouwens niet noodzakelijk te gaan over werken in de woonplaats. Men kan ook werken op een andere plaats dan de normale plaats van tewerkstelling, bijvoorbeeld halverwege die plaats en de woonplaats.

Maar dit moet wel gebeuren binnen een bepaald kader.

Ik heb informatie ingewonnen over de vraag wat de Vlaamse regering terzake doet. Er is het project Anders Werken, op het departement Algemene Zaken en Financiën. Dit departement experimenteert ook op kleinere schaal met telethuiswerken. Het project Anders Werken op de derde verdieping van het Boudewijngebouw overkoepelt twee vernieuwende tendensen in de werkomgeving : kantoorinnovatie en telewerken. Flexibiliteit is de gemeenschappelijke noemer, communicatievaardigheid een noodzakelijke voorwaarde. De handleiding 'Anders Werken' geeft de integrale visie weer, schetst het werkkader en legt de basisprocedure vast. De syndicale delegaties hebben zich akkoord verklaard met de inhoud van de handleiding. Ik wil er terzijde op wijzen dat men in het syndicale milieu misschien niet zo zeer argwanend, maar toch behoedzaam staat tegenover thuiswerken. Daar bestaan wellicht diverse redenen voor. Sommige motieven zullen wellicht louter syndicaal van aard zijn, maar ik denk dat er ook sprake is van een terechte bekommernis over hoe een werknemer in zijn werkomgeving leeft. De vraag rijst bij het syndicale niveau hoe zij zorg kunnen dragen voor die werkkwaliteit als de werknemer een individueel atoom wordt dat thuis zijn werk zit te verrichten.

De deelnemende entiteiten in deze afweging zijn het secretariaat-generaal, de afdeling Algemene Administratieve Diensten, de afdeling Interdepartementale Management Informatiesystemen en de afdeling Financieel Management. De kantoorinnovatie is een feit geworden in april 2000 : ongeveer 150 ambtenaren hebben hun intrek genomen in de nieuwe kantooromgeving met taakgebonden werkplekken en mobiele middelen. Het project is op 3 mei 2000 officieel geopend door de minister-president en mijn voorganger. Het is mijn uitdrukkelijke wens geweest de gebruikerstevredenheid als toetssteen te nemen voor het al dan niet verder verspreiden van de visie Anders Werken in het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

Het project is ondertussen tweemaal geëvalueerd via schriftelijke bevestigingen. De eerste bevestiging bereikte een respons van 90 percent, de tweede een van 75 percent. Bij de eerste bevestiging stond de helft van de respondenten in het algemeen positief tegenover het project. Een kwart was neutraal en een kwart was negatief. Bij de tweede bevestiging is de algemene tevredenheid gestegen : 64 percent stond positief tegenover het project, 20 percent was neutraal en slechts 16 percent stond er nog negatief

Van Grembergen

tegenover. Een grote groep mensen is van mening dat telewerken inderdaad bij Anders Werken hoort. Een relatief groot aantal mensen vindt dat zij in hun functie aan telewerken zouden kunnen doen en willen op regelmatige basis thuiswerken. Telewerken wordt momenteel als tweede fase van het Anders Werken ingevoerd. In de stuurgroep Anders Werken werd beslist de ontwikkeling van het deel inzake thuiswerken en satellietwerken uit te stellen tot na de ingebruikname van de nieuwe werkomgeving, dit om de gebruikers de kans te geven zich de nieuwe werkmiddelen eigen te maken.

Ondertussen zijn binnen elke afdeling de personeelsleden bevestigd, vooreerst om na te gaan welke medewerkers bereid zijn tot thuiswerken. In een volgende stap is onderzocht in welke mate van de mogelijkheid tot thuiswerken gebruik zal worden gemaakt. Dit is afhankelijk van de aard van het werk en de wensen van de medewerker. In verder overleg tussen leidinggevenden en alle medewerkers, zowel de kandidaat-thuiswerkers als de niet-kandidaten, zijn er afspraken gemaakt. Elke afdeling beschikt over een volledig overzicht van de potentiële thuiswerkers. Dit overzicht is recent verfijnd : aan elke thuiswerker is een bepaald thuiswerkerprofiel toegekend.

Van elke kandidaat-thuiswerker is er een ICT-steekkaart opgesteld waarin staat welke ICT-middelen deze medewerker gebruikt in de uitoefening van zijn taak, met welke frequentie en wat de grootte van het dataverkeer hierbij is. Op basis van deze ICT-steekkaart kan aan de medewerker een bepaald thuiswerkersprofiel worden gegeven. Ik geef nu een overzicht van de verschillende thuiswerkerprofielen die worden gedefinieerd.

Ten eerste zijn er de echte thuiswerkers. Dit zijn medewerkers die gemiddeld vier dagen op vijf thuis hun arbeid verrichten. Hierbij dient men nog een onderscheid te maken tussen twee categorieën van gebruikers. De zware netwerkgebruikers maken vaak gebruik van databanken die ze via bevragingen benaderen. Ook verzenden ze vaak heel grote bestanden. De lichte netwerkgebruikers hebben enkel nood aan toegang tot verschillende server drivers, de mail- en kalenderfunctie en intranet of extranet.

Ten tweede zijn er de occasionele thuiswerkers. Dit zijn medewerkers die maximaal één tot twee dagen thuis hun arbeid verrichten. Hierbij dient men eveneens een onderscheid te maken tussen gebrui-

kers die grote datapakketten over de lijn verzenden en de andere gebruikers. Voor de zware netwerkgebruikers dient er ook in een netwerkverbinding te worden voorzien met een grote datacapaciteit, al dan niet met een permanente verbinding. Voor de lichte netwerkgebruikers dient er enkel in een verbinding te worden voorzien met de 'moeder office sharing omgeving'. Een ICT-systeem met vaste bandbreedte is hier niet nodig.

Elk profiel resulteert in een ICT-voorziening. Voor lichte netwerkgebruikers volstaat veelal de RAS-connectie. Voorwaarde is dat de gebruiker een gepersonaliseerde laptop heeft. Anderzijds brengt een RAS-verbinding geen investeringskosten mee. Voor de zware netwerkgebruikers is er op dit ogenblik de ISDN-lijn voorhanden. Dit is evenwel een tamelijk dure oplossing.

In sommige gevallen kan telewerken niet los gezien worden van de digitalisering van dossiers. Ook daar is recentelijk werk van gemaakt in het kader van het project Anders Werken.

De cel Leegstand van de afdeling Financieel Management heeft tot dusver nog veel te maken met 'dossiers op papier'. Om te verhinderen dat thuiswerkers met stapels dossiers heen en weer reizen, is er gestart met een project inzake workflowmanagement. Het proces inzake leegstand werd volledig geanalyseerd en uitgetekend. Op die basis is men via een scanoplossing overgeschakeld op digitale dossiers. Aldus kan men in de zeer nabije toekomst overgaan tot volledige digitale dossierafhandeling.

Dan is er het toekomstig project Anders Werken in het Vlaams Administratief Centrum in Hasselt. Men zal proberen om dat daar toe te passen. U weet dat dit VAC momenteel in opbouw is.

Dan zijn er de cases 'thuiswerken op structurele basis', los van het project Anders Werken. Om te beginnen is er de cel Financieel Beheer van de administratie Logistiek Management. Op 1 december 1997 is men gestart met dit project inzake telewerken. Twee rekenplichtigen bestaansmiddelen en één financiële ondersteuner werken sedertdien thuis : de twee rekenplichtigen twee dagen per week en de financiële ondersteuner drie dagen per week. Het is dit project, dat zeer positief is geëvalueerd, dat mee aan de basis ligt van het ruimere project Anders Werken.

Dan is er de boekhoudcel van de administratie Budgettering, Accounting en Financieel Management. Sedert september 2000 werken drie reken-

Van Grembergen

plichtigen kabinetskredieten twee dagen per week thuis. Via ISDN zijn ze verbonden met het netwerk van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. De evaluaties zijn tot nu toe positief.

Om te eindigen is er dan nog het occasioneel thuiswerken. De adviseurs van de administratie Planning en Statistiek en de adviseurs en opdrachthouders van de afdeling Human Resources Management werken sedert het najaar occasioneel thuis. Via ISDN hebben ze verbinding met het netwerk van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Deze personeelsleden hebben vaak te maken met conceptuele opdrachten die ze thuis in alle rust en zonder tijdverlies van verplaatsing kunnen afwerken.

Ten slotte kan ik nog vermelden dat ook in andere departementen wordt gestart met initiatieven voor thuiswerken. Dit is onder meer het geval voor het departement Onderwijs. Daar zijn er ongeveer 25 ambtenaren die thuis hun werk verrichten. Men is dat volop aan het evalueren. Secretaris-generaal Monard is daar voorstander van. Uiteraard moet men dit alles nog zeer grondig evalueren en eventueel bijsturen. Op de begroting Informatica 2001 staan nu bijvoorbeeld reeds ruim 100 SOHO-configuraties gebudgetteerd. Het letterwoord SOHO staat voor 'Small Office Home Office', waarmee thuiswerkers worden bedoeld.

Dit is dus echt een begin. Dit begin gaat traag. Ik realiseer me dat zeer goed. Het gaat dan ook om een totaal andere cultuur. Er moet zeer veel in geïnvesteerd worden. Dit moet op een voorzichtige manier gebeuren. Het is echter wel duidelijk dat men op middellange termijn vooruitgang moet kunnen boeken. Essentieel blijft dat het op vrijwillige basis moet gebeuren, waarbij de andere voorwaarden concreet moeten kunnen worden ingevuld.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitgebreid en gedetailleerd antwoord. De voorwaarden die u aanhaalt, kunnen we onderschrijven : goede informaticaverbinding, mogelijkheid tot teamwork en vrijwillige keuze. Er is de voorwaarde dat het werk meetbaar moet zijn. Het lijkt me dat er weinig verschil is of men nu op kantoor dan wel op afstand aan het werk is. Wat de uren betreft, kan men op kantoor natuurlijk wel beter meten. Wat de output betreft, denk ik echter

dat de meetbaarheid in beide gevallen identiek moet zijn.

Ik heb er begrip voor dat het proces traag verloopt. Het omgekeerde zou verrassend zijn. Een vraag kan zijn wat het potentieel is van deze werkvorm op korte en op middellange termijn. Dat is misschien stof voor een volgende vraag. Nu hoeft u daar dus nog niet op te antwoorden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dirk Holemans tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden en tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken, over de toekomstige rol en samenstelling van adviesraden in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Holemans tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden en tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Ambtenarenzaken, over de toekomstige rol en samenstelling van adviesraden in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid.

De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, op 19 januari 2001 heeft de Vlaamse regering een tussentijdse beslissing genomen inzake de hervorming van de diensten van de Vlaamse regering. Zo is onder meer beslist om voor elk van de dertien toekomstige Vlaamse ministeries een strategische adviesraad op te richten. Met betrekking tot de samenstelling van die adviesraden laat het regeringsbesluit de keuze nog open. Dit is op zich enigszins verwonderlijk.

Het regeringsbesluit stelt wel dat men de keuze heeft tussen twee mogelijke formules. Het persbericht omschrijft deze twee mogelijkheden als zuivere adviesraden en maatschappelijke adviesraden.

Een zuivere adviesraad is uitsluitend samengesteld uit onafhankelijke deskundigen. Hierbij wordt ex-

Holemans

pliciet vermeld dat het niet gaat om vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld. Een maatschappelijke adviesraad bestaat uit vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld, eventueel aangevuld met onafhankelijke deskundigen.

Deze nieuwe regeling inzake de adviesraden zou tevens de verplichte adviesvraag door de Vlaamse regering afschaffen. In alle eerlijkheid moet ik stellen dat deze tussentijdse beslissing bij mij een aantal vragen oproept. Ik ben dan ook benieuwd hoe de minister dit verder wil invullen.

Ik vind de tweedeling tussen beide formules ongelukkig geformuleerd. Zo zou men kunnen zeggen dat vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld blijkbaar geen deskundigen zijn. Ik weet dat het niet de bedoeling was, maar het persbericht is door sommige mensen zo geïnterpreteerd.

Ik vraag me tevens af waarom men louter voor onafhankelijke deskundigen zou kiezen. Op die manier loopt men immers het risico om de ervaringsdeskundigheid uit te sluiten en om maatschappelijke expertise te negeren. Men mag dit niet tot in het extreme doortrekken. Aangezien heel wat mensen in allerlei jobs steeds meer verschillende taken uitoefenen, rijst de vraag hoe men de onafhankelijkheid van deskundigen uitputtend wil definiëren.

Het is mogelijk dat ik het persbericht niet goed heb begrepen, maar ik kan me moeilijk voorstellen dat de Vlaamse regering aan haar leden de individuele keuze zou laten om voor een van beide modellen te kiezen. Een uniforme manier van werken is immers het streefdoel van een beter bestuurlijk beleid. Indien men in dit verband tot optimale advisering wil komen, dient men de deskundigheid in de samenleving maximaal te mobiliseren. Ik zou persoonlijk dan ook pleiten voor het model waarbij de adviesraad bestaat uit onafhankelijke deskundigen en uit vertegenwoordigers van het middenveld.

De finaliteit van de organen in kwestie moet evenwel zeer duidelijk zijn. Het gaat hier om adviesraden. De confrontatie en het samenspel tussen de verschillende inzichten en kennisdomeinen kunnen mijns inziens net tot een optimale advisering leiden. Deze formule wordt momenteel overigens al toegepast. Ik denk hierbij aan de gemeentelijke, de provinciale en de Vlaamse commissies voor Ruimtelijke Ordening.

Ten slotte stel ik me vragen bij de verplichte adviesaanvraag. Het is evident dat er niet langer sprake kan zijn van bindende adviezen. Een advies is immers een advies. Het lijkt me evenwel niet van veel vertrouwen te getuigen indien men een belangrijke strategische adviesraad niet automatisch om advies vraagt in verband met belangrijke initiatieven.

Mijnheer de minister, ik heb twee concrete vragen. Heeft de Vlaamse regering al gekozen voor een van beide modellen inzake de samenstelling van de strategische adviesraden? Hoe staat de Vlaamse regering tegenover de verplichte adviesvraag aan deze nog op te richten adviesraden?

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, het zal sommige mensen misschien verwonderen dat ik deze vraag om uitleg niet heb gesteld. Al meer dan twee jaar maak ik hier geregeld opmerkingen over de geringe erkenning van en waardering voor adviesorganen. Men zou kunnen denken dat dit probleem aan de persoon van één minister is verbonden, maar uit de informatie die ik heb ontvangen, blijkt deze situatie helemaal niet zo uniek te zijn.

Ik was helemaal niet verwonderd om deze tekst in het dossier 'Beter behoorlijk bestuur' te vinden. Ik was enkel verwonderd dat sommige mensen in de regering verwonderd waren dat deze tekst in het dossier zat. De vraag van de heer Holemans komt voort uit die verwondering.

Het valt me op dat sommige mensen vol liefde over het middenveld spreken maar het intermediaire niveau niet wensen te erkennen wanneer het gaat om beleidsvoorbereiding of om de advisering van uitvoeringsmodaliteiten. Blijkbaar doet de internetdemocratie, de rechtstreekse democratie die ik liever omschrijf als de utopie van de mondige burger, het beter. Die kan evenwel nooit een partner van de beleidsvoerders vormen.

Wat het middenveld betreft, ben ik niet vies van het gebruik van het woord 'belangenbehartiging' of van een omschrijving als 'betrokkenheid bij het werkveld'. Wanneer men dit beseft en de uitgebrachte adviezen in dit licht bekijkt, kunnen ze nog steeds een meerwaarde bieden voor de mensen die het beleid voeren.

Ik heb fundamentele kritieken op de door de heer Holemans aangehaalde tekst. Ik ben evenwel ak-

Van Hecke

koord met de stelling dat er geen sprake kan zijn van bindende adviezen. Dit is trouwens een contractio in terminis. Men dient echter in een verplichte advisering te voorzien om een aantal bezorgdheden die in het werkveld leven in de beleidsvoering aan bod te laten komen. Ik heb dus een andere vraag : wat is het statuut van dit document, en wie staat daar achter ?

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik wil in eerste instantie stellen dat het een uitstekende zaak is dat burgers elkaar ontmoeten in groepen. De discussie gaat over de vraag hoe we met die groepen moeten omgaan. De jongste weken is het primaat van de politiek een beetje in vraag gesteld. Soms gebeurde dat erg scherp. Maar dat lijkt me een onvermijdelijke fase van het heen en weer gaan van de slinger, en dat zal ons helpen om de zaken in hun juiste perspectief te zien.

Op 19 januari 2001 heeft de Vlaamse regering – op grond van de nota aan de Vlaamse regering van dezelfde dag en het rapport van de bijzondere commissarissen voor de reorganisatie van het Vlaamse overheidsapparaat – beslist om, gelijklopend met de herstructurering van de administratie, het advies- en overlegstelsel te herstructureren op basis van de volgende principes. Er zijn drie mogelijkheden om de adviesraden samen te stellen. Zuivere adviesraden zijn uitsluitend uit onafhankelijke deskundigen samengesteld. Daarin zetelen geen vertegenwoordigers van de relevante betrokken maatschappelijke actoren. Maatschappelijke adviesraden zijn samengesteld uit deskundige vertegenwoordigers van de relevante betrokken maatschappelijke actoren. Gemengde adviesraden zijn zowel uit onafhankelijke deskundigen als uit vertegenwoordigers van de relevante betrokken maatschappelijke actoren samengesteld. Niet de overheid maar wel diegenen die de adviesraden vormen, bepalen wie deskundig is.

Om te waarborgen dat geen enkele strategische adviesraad zonder parlementaire instemming wordt opgericht, overweegt de Vlaamse regering de oprichting van strategische adviesraden bij decreet te regelen. In afzonderlijke oprichtingsdecreten moet de wijze van samenstelling van de adviesraden – geval per geval – worden geregeld. In het kaderdecreet kan wel het kader worden bepaald, met name of een adviesraad wordt samengesteld uit onafhan-

kelijke deskundigen, uit vertegenwoordigers van de relevante betrokken maatschappelijke actoren, of uit beiden. Vervolgens wordt de sectorale inkleuring aan de werkgroepen overgelaten. Ze moeten onder begeleiding van de functioneel bevoegde minister of ministers de adviestaken omschrijven waarover een strategische adviesraad zich zal buigen. De werkgroepen moeten bepalen welke samenstelling en omvang de strategische adviesraad moet hebben om op de best mogelijke wijze te adviseren over strategische beleidsvraagstukken en de hoofdlijnen van het beleid.

De Vlaamse regering heeft niet de intentie om een principiële keuze te maken ten voordele van één model van samenstelling van adviesraden en om dit model op een uniforme wijze aan de leden van de Vlaamse regering op te leggen. Zij is integendeel van oordeel dat de samenstelling en de omvang van de adviesraad geval per geval moet worden afgestemd op de aard en de omvang van de desbetreffende adviestaak. Het streven naar een uniforme manier van werken kan als een belangrijk doel voor een beter bestuurlijk beleid worden erkend, maar het nastreven van een maximale effectiviteit en van maatwerk in de dienstverlening vormt dit evenzeer. Daarom mag de sectorale invulling niet alleen worden bepaald door een streven naar één uniform model van samenstelling, maar vooral door de bekommernis om elke strategische adviesraad van zoveel mogelijk expertise te voorzien.

Wat de expertise betreft, erkent de Vlaamse regering uitdrukkelijk de rol en de waarde van de relevante betrokken maatschappelijke actoren, evenals de inbreng van onafhankelijke deskundigen. Zoals in het rapport van de bijzondere commissarissen is onderkend, hebben heel wat maatschappelijke actoren immers precies vanuit hun belang of belangstelling in 'hun' sector heel wat expertise opgebouwd. Wij gaan er dan ook van uit dat de werkgroepen voor de sectorale invulling in hun voorstellen hiermee rekening zullen houden en de in de samenleving aanwezige deskundigheid maximaal zullen trachten te mobiliseren en valoriseren. Dat is des te meer het geval omdat van een strategische adviesraad wordt verwacht dat hij de maatschappelijke ontwikkelingen opvolgt en interpreteert vanuit het perspectief van zijn werkterrein, teneinde te voorzien in maatschappelijk ingebedde adviezen waarin rekening wordt gehouden met de problemen en behoeften van andere beleidsdomeinen.

De Vlaamse regering wil dat de leden van de adviesraden op basis van hun deskundigheid een onafhankelijk advies formuleren en niet de standpun-

Van Grembergen

ten van hun organisatie of achterban verdedigen. Evenmin moeten ze een gedachtewisseling over het beleid tussen de beleidsverantwoordelijken en de relevante betrokken maatschappelijke actoren onder woorden brengen, ter bevordering van een overeenstemming over de krachtlijnen van het beleid. Dat laatste is een taak van de overlegorganen, waarvoor binnenkort een kaderregeling zal worden uitgewerkt. Overlegorganen hebben duidelijk andere uitgangspunten en doelstellingen dan adviesorganen.

De heer Holemans stelde een vraag over de afschaffing van de verplichte adviesinwinning. Dat stemt niet helemaal overeen met de werkelijkheid. De Vlaamse regering heeft op 19 januari niet beslist om de verplichte advisering af te schaffen. Ze heeft beslist om enkel de bindende advisering af te schaffen, in het kader van het primaat van de politiek. Bindende advisering verschilt van verplichte advisering. In het laatste geval is de beleidsverantwoordelijke verplicht om advies in te winnen. Nu moet wel worden erkend dat zulke bestaande verplichtingen in vele gevallen verworden zijn tot een louter formele kwestie en ze de snelheid van de besluitvorming ernstig belemmeren. Dit strookt niet geheel met de doelstelling van de vereenvoudiging van wetgeving, procedures en regels, die deze regering zichzelf heeft toegemeten.

Bovendien is het de bedoeling om aan de adviesraden meer verantwoordelijkheid te geven over de wijze waarop ze advies verlenen. De verplichting tot adviesverlening kan ook voor de adviesraden zelf hinderlijk, zijn aangezien ze hun werkwijze ernstig kan doorkruisen. Daarom is het ook belangrijk dat de adviesraden goed ingelicht zijn en blijven over de beleidsinitiatieven en -voornemens van de bevoegde Vlaamse minister, en dat ze reeds van bij het begin betrokken zijn of worden bij de totstandkoming of uitwerking van de beleidsmaatregelen.

Het weze duidelijk dat de Vlaamse regering over de problematiek van de verplichte adviesaanvraag tot op heden nog geen beslissing heeft genomen, maar dat dit nog verder wordt uitgepraat in het licht van de werkzaamheden met betrekking tot de totstandkoming van het voorontwerp van decreet tot regeling van de strategische adviesraden. Met dit decreetaal initiatief wenst de Vlaamse regering trouwens wel te onderstrepen dat ze de strategische adviesraden erkent als een substantiële schakel in de totstandkoming van het beleid, die bijgevolg ook maximaal bij de beleidsvorming betrok-

ken moeten worden. In dit opzicht en vanuit de bekommernis van een maximale geloofwaardigheid van de Vlaamse regering, staat het derhalve vast dat, zelfs wanneer een adviesvraag niet in algemene zin verplicht zou worden gesteld, dit niet hoeft te betekenen dat de bij decreet op te richten strategische adviesraden buitenspel zullen worden gezet, wel integendeel.

Op de specifieke vraag van mevrouw Van Hecke kan ik antwoorden dat het een regeringsbeslissing was.

De voorzitter : De heer Holemans heeft het woord.

De heer Dirk Holemans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik moet in alle eerlijkheid zeggen dat uw antwoord zowel teleurstellend als hoopvol klinkt. Het is een beetje teleurstellend omdat de keuze voor de verschillende modellen nog wordt opengelaten en omdat alles per sector moet worden bekeken. Uw antwoord is ook hoopvol omdat u op een duidelijke wijze het belang hebt onderlijnd van de expertise die aanwezig is in maatschappelijke organisaties. Ik ga er bijgevolg van uit dat elke werkgroep per sector die maatschappelijke expertise zo maximaal mogelijk zal benutten.

Over de verplichte adviesvraag wil ik nog kwijt dat het inderdaad klopt dat adviesraden soms op heel korte termijn advies moeten verstrekken. Ik heb toch de indruk dat ze daar op een volwassen manier mee omspringen. Als de adviesraden merken dat de tijd te kort is, geven ze een eenvoudig advies per brief waarin uitdrukkelijk wordt gemotiveerd dat de tijd onvoldoende lang was om een uitvoerig advies op te stellen. Veel zal afhangen van het initiatief van de regering, maar ik blijf voorstander van het verbinden van een verplichte adviesvraag aan de ontwerpen van decreet.

Ik ben tevreden met uw opmerking dat het de uitdrukkelijke bedoeling is om de adviesraden goed in te lichten en vooral om ze te betrekken van bij het begin van een beleidstraject. Het is immers geen goed idee om een advies te vragen als de zaak al zo goed als in kannen en kruiken is. Vernieuwend beleid begint bij het betrekken van actoren van bij de start van een beleidstraject. Op dat moment kunnen immers heel wat nieuwe ideeën opporren die dan kunnen worden verwerkt in het beleid.

U stelt ook dat het debat in de regering nog open en lopend is. Ik hoop dat de elementen die we u

vandaag hebben aangereikt in de discussie zullen worden opgenomen.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, in deze zaak neem ik een andere positie in dan de heer Holemans en ik ben een stuk minder gerustgesteld dan hij. De regeling blijft immers nogal vrijblijvend en ad hoc. Ik hoor u zeggen dat alles in de lijn ligt van de vereenvoudiging van de administratie en de regelgeving. Ik zou het dan ook heel spijtig vinden dat het bij zo'n vrijblijvende regeling zou blijven.

Ik sluit me aan bij de laatste opmerking van de heer Holemans en hoop net als hij dat bij een eventuele bijsturing rekening zal worden gehouden met onze opmerkingen.

Mijnheer de minister, ik ken het verschil tussen de termen 'bindend' en 'verplicht'. Uit de tekst blijkt

duidelijk dat niet langer een verplicht advies zou worden opgenomen in het decreet. Ik wil u vragen om dat alsnog te doen, want anders is de vrijblijvendheid te groot.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, wie adviesraden laat functioneren, moet ze ook ernstig nemen en dat is zeker mijn bedoeling in de verdere discussie. Wie het ernstig meent met de adviesraden, moet aan die raden een vorm van onafhankelijkheid geven, zowel in de samenstelling als in hun advisering. Ze moeten immers adviezen 'au-dessus de la mêlée' kunnen geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.20 uur.*
